

תכנית עמיתים תשע"ז 2016-2017

בית מדרש- יעקב צ. מאיר וד"ר יאיר ליפשיץ

מתכונת הלימוד המסורתית של בית המדרש משמשת ללימוד טקסטים מן המקורות היהודיים בהקשרים עכשוויים ומתוך דיאלוג עם מקורות מן התרבות הכללית ובני ימינו. את חווית הלימוד הייחודית אשר נעה בין שיח אינטימי בחברותא לבין דיון במליאה מובילים שני מנחים המגיעים מתחומי דעת ומתוך הקשרי זהות שונים, כך שתרבות המחלוקת הנתפסת כערך מרכזי בעולמם של חכמים וכמחוללת חשובה של יצירה ושיח לאורך הדורות, בנויה פנימה לתוך תהליך הלימוד, ופותחת גם בפני העמיתים את האפשרות לצאת מתוך נקודות מבט שונות למהלך פרשני ולמפגש ביקורתי עם המקורות.

סמס' א יום ראשון 16:00-19:30

תהליך החילון והמודרניזציה של היהדות- ד"ר תומר פרסיקו

תהליך החילון שעבר על העולם בשלוש-מאות השנים האחרונות שינה לא רק את מעמדה של הדת, אלא את עצם האופן שבו אנחנו תופסים את עצמנו ואת המציאות. בפגישות שלנו נבין יחד כיצד התחוללה התמורה העצומה שבמסגרתה השתנה העולם ללא היכר, ונעמוד על צמיחתם והתפתחותם של הסובייקט המודרני, של הגישה הרציונלית והנטורליסטית, של הבוז המודרני למסורת, לטקסים ולממסדים דתיים, של המשיחיות החילונית ושל אתוסים מודרניים כאוטונומיה ואותנטיות. נדון בתגובות היהודיות לכל עניין ועניין, ונראה כיצד התפתחותו של העולם המודרני שינה את היהדות ללא היכר.

סמס' א': ראשון 20:00-21:30

תנ"ך ועכשיו- ד"ר רוני מגידוב

מהו סוד קסמו של ספר הספרים? מדוע הוא רב מכר עולמי? ומדוע יש הנחסמים בפניו? נבקש לעורר דיאלוג עם המקרא המבוסס על ברור, פולמוס, העמדת תהיות ובעיקר דיאלוג מעורר למחשבה ואולי גם מטלטל את המוכר והידוע. נעסוק בטקסטים מגוונים מן התורה ועד לספרות החכמה.

סמס' א': רביעי 16:00-17:30

דת וציונות – הילכו שתיהן יחדיו? – פרופ' שלום רצבי

מראשייתה הייתה הציונות יותר מתנועה לאומית פוליטית במובן השגור. אחת ממטרותיה החשובות ביותר הייתה להגדיר מחדש את הזהות היהודית, היהדות וההיסטוריה היהודית לא במונחים דתיים אלא במונחים תרבותיים ולאומיים מודרניים. בכך למעשה קראה הציונות החילונית תגר על התפיסה היהודית המסורתית שעל פיה האומה היהודית נוצרה מכוחה של ברית דתית שמקורה באלוהים. על רקע זה מטרת הקורס לנתח את המתח המובנה בין שתי תפיסות אלה כפי שהוא בא לידי ביטוי בהגותם של מורי הציונות החילונית והדתית מזה ואת המתח שבין לאומיות ודת

בכלל מזה. באמצעות קריאה צמודה וביקורתית ייבחנו בקורס תפיסות הציונות והיהדות של אחד העם, ברדיצ'בסקי, הרב קוק, א"ד גורדון, ברנר, בובר (ואחרים).

סמס' א: רביעי 18:00-19:30

"משה היה איש מצרי": עיונים בשאלות של אמונה – ד"ר עודד וולקשטיין

האמונה פושטת ולובשת צורה, מחליפה אובייקטים, נודדת בין בתים. במהלך הקורס נבקש להתחקות אחר כמה מנתיביה היותר חמקמקים. נתרכז בעיקר בקריאותיהם של מאמינים-למחצה, או "מאמינים גרועים" כהגדרתה של פ. ד. ג'יימס, שנדרשו לטקסטים תיאולוגיים מרכזיים: מה דוחף את פרויד בשנותיו האחרונות להעלות השערה נועזת בדבר מוצאו של משה? מה שומע ז'אק דרידה מבעד לשתיקתו של אברהם נוכח העקידה? ומה מוליך את אבות ישורון להזדהות גופנית ממש עם מכאובי הצליבה של ישו? נתהה על מקומם של מפגשים אלה ביחס למכלול היצירה, ועל גלגוליהם בעבודתם של קוראים ויוצרים אחרים, מאמינים ומאמינים-פחות.

סמס' א': רביעי 20:00-21:30

גישות של פרשנות – ד"ר עמרי הרצוג

במהלך הקורס נכיר אסטרטגיות של חשיבה פרשנית שמאפיינות את ההגות המערבית, מאפלטון ועד דרידה. נתמקד בעיקר בזרמי המחשבה הפרשנית המרכזיים של המאה ה-20 ושל זמננו, ובתוך כך נבין גם את תפקידן של הגישות הללו על הרקע הפוליטי והחברתי שבו הן נוצרו. נתנסה בטכניקות פרשנות שהן מציעות, של כניסה ויציאה מטקסטים וגם של מפגש ביניהם, ביחס לטקסטים עבריים ויהודיים; מהספרים החיצוניים ועד לספרות ולאמנות ישראלית עכשווית.

סמס' ב: יום ראשון 16:00-17:30

בית מדרש בנושא אימהות- ד"ר חנה פרידמן

מתכונת הלימוד המסורתית של בית המדרש משמשת ללימוד טקסטים מן המקורות היהודיים בהקשרים עכשוויים ומתוך דיאלוג עם מקורות מן התרבות הכללית ובני ימינו. את חווית הלימוד הייחודית אשר נעה בין שיח אינטימי בחברותא לבין דיון במליאה מובילים שני מנחים המגיעים מתחומי דעת ומתוך הקשרי זהות שונים, כך שתרבות המחלוקת הנתפסת כערך מרכזי בעולמם של חכמים וכמחוללת חשובה של יצירה ושיח לאורך הדורות, בנויה פנימה לתוך תהליך הלימוד, ופותחת גם בפני העמיתים את האפשרות לצאת מתוך נקודות מבט שונות למהלך פרשני ולמפגש ביקורתי עם המקורות.

סמס' ב: יום ראשון 18:00-21:30

המרחב העירוני: טקסט, דימוי, ופעולה- ד"ר יאיר ליפשיץ

במהלך הסמסטר נעקוב אחר דימויים מרכזיים של המרחב העירוני בתנ"ך ובספרות חז"ל. נדון בערים מיתולוגיות (כמו סדום, ירושלים ושושן הבירה) בפרקטיקות של פולחן וחקיקה במרחב העירוני (ערי מקלט, טקסים הנעשים ברחובה של עיר, הסדרת רשות הרבים) כל זאת ועוד על

מנת לבחון כיצד מעוצבת העיר הן כדימוי טקסטואלי הן כמרחב קונקרטי, ומהן ההשלכות של עיצובים אלו על אפשרויות הפעולה האזרחית והאמנותית בעיר וביחס אליה .

סמס' ב' : רביעי 16:00-17:30

קריאה בזוהר ד"ר נטע סובול

היכרות בסיסית עם רעיונות מרכזיים בתורת הקבלה היהודית דרך קריאה קרובה בקטעים נבחרים מספרות הזוהר. הכרת הזוהר כיצירה ספרותית עם פואטיקה ייחודית לה. הכרת הזוהר כמדרש על התורה עם הרמנויטיקה ייחודית לו. הכרת הזוהר כספרות אינטרטקסטואלית הנשענת על מקורות מגוונים, מעבדת אותם ועובדת איתם. בין הנושאים שילמדו בקורס: יחוס הזוהר לרשב"י ודמותו של רשב"י בזוהר, המשמעות של חבורת חכמי סוד – תפקידים, יחסים, החבורה הזוהרית כמודל לחבורות היסטוריות שבאו בעקבותיה, תפיסת האלוהות של הזוהר, הטוב והרע, תפקידו של האדם בעולם וכלפי האלוהות, תפיסת הטבע, תפיסות של בריאה, המשמעות המיסטית של השפה והתורה ויחסים בין מדרש וספרות .

סמס' ב': רביעי 18:00-19:30

אוריינטליזם ומעבר לו: בין מזרח למערב- עידו הררי

"אוריינטליזם", ספרו של אדוארד סעיד מ-1978 הפך בשנים שחלפו מאז פרסומו לפריט חובה בכל קורס יסוד של ביקורת תרבות, והשפעתו ניכרת באינספור תחומים: החל מספרות, דרך לימודי דתות, היסטוריה ואמנות פלסטית, ועד פוליטיקה ומדעי המדינה. במהלך הקורס נבקש לבחון אופנים שונים שבהם נוסחו והתבטאו היחסים בין מערב למזרח בעת המודרנית, תוך שימוש בספרו של סעיד כנקודת מוצא אבל לא כבסיס בלעדי ובלתי מעורער. תוך קריאה בטקסטים אקדמיים, הגותיים, דתיים, ספרותיים ועוד, ננסה לשאול שאלות לגבי הגדרות והבניות שונות של "מזרח" ו"מערב" ולגבי משמעותן ההיסטורית והעכשווית. ניגע בשאלות של קולוניאליזם ופוסט-קולוניאליזם, יחסי אירופה עם אסיה והעולם הערבי, יחסי מזרח ומערב אירופה, וכן במקומו של הפרויקט הציוני בהקשר זה ויחסי מזרח-מערב בישראל.

סמס' ב': רביעי 20:00-21:30